

**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiantur ...

Continens Librum Quartum & Quintum Decretalium

**Axel, Johannes Honorius van
Coloniae Agrippinae, 1656**

De Conditionibus appositis in desponsatione vel aliis contractibus. Titulus
V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61572)

signaturam gratiæ ut inhibeat, ne matrimonium licet pendente contrahatur, & si de facto contrahatur, illud decernat irritum, *c. ad dissolvendum in fin. de despons. impub. Butr. in d. c. tua fraternitas sub n. 5. hoc tit. Zabar. in clem. unis. q. fin. de rer. permut.*

De Conditionibus appositis in desponsatione vel aliis contractibus.

Titulus V.

SVM MARIA.

- 1 Desponsatio fieri potest sub omni conditione honesta.
- 2 Quod si ante eventum conditionis desponsatam cognoscit, videtur à conditione recessisse jure decretalium.
- 3 In locis ubi Concilium Tridentinum receptum & in parochiis decretum. *c. 1. de reformat. matrim. sess. 24. publicatum est, cessant præsumpta matrimonia.*
- 4 Si pendente conditione alter pœniteat, licet postea existat conditio, non est inter illos matrimonium, aut si cum alio contrahat, tenet secundum matrimonium.
- 5 Conditiones appositæ contra substantiam matrimonij illud vitiant, quando uterque consentit conditioni appositæ.
- 6 Quando autem alter contradicit vel tacet, valet matrimonium.
- 7 Cetera inhonestæ conditiones aut impossibiles habentur pro non appositis.
- 8 Eadem distinctio observanda est quando matrimonium contrahitur sub certo modo.
- 9 Causa & demonstratio appositæ desponsationi sive vera sive falsa pro non appositis habentur.

Conditio quandoque apponitur in sponsalibus vel aliis contractibus, ideo

ne auctor haberet materiam geminandi rubricam, subnectit de conditionibus appositis. Desponsatio ¶ fieri potest sub omni conditione honesta, quæ est de substantia matrimonii, ut si Christianus dicat Iudææ vel Paganæ aut hæreticæ, contraho tecum si vis fieri Christiana, quia sine ista non teneret matrimonium, *c. cave c. non oportet: & c. seq. 28. quest. 1. cum hæretica quæ suscepit sacramentum baptismi, validum est matrimonium, Pan. in c. fi. num. 5. hoc tit. & ibi Io. And. num. 8. & Can. per c. decrevit de heres in 6. ac sub alia qualibet conditione honesta, quæ à jure admittitur, & ante implementum conditionis nequaquam cogendus est ad matrimonium contrahendum, puta si centum mihi dederis, *c. de illis hoc tit. si patri meo placuerit, c. super eo c. per tuas hoc tit.* quod si ante eventum conditionis desponsatam cognoscit, ¶ videtur à conditione recessisse, etiamsi protestetur ante copulam quod non vult à conditione recedere *Specul. in hoc tit. num. 9. jure decretalium, c. per tuas hoc tit. nisi alternativa fuerit desponsatio, ut promittens aliquam ducere in uxorem si ipsum ad copulam admiserit, vel dare mille, habet electionem, quæ non tollitur per carnalem copulam subsecutam quæ est magna limitatio ad d. c. is qui fidem desponsal. B. Anton. in 3. parte summatit. 1. c. 19. §. circa finem Albert. in Dictionario vers. matrimonium 5. In locis ubi Concilium Tridentinum, ¶ receptum est, & in parochiis decretum *c. 1. de reformat. matrim. sess. 24. publicatum est, cessant præsumpta matrimonia, dictum est supra tit. 1. si pendente conditione alter pœniteat, ¶ licet postea existat conditio, non est inter illos matrimonium, aut si cum alio contrahat, tenet secundum matrimonium, c. super eo & ibi glos. in verb. alieno arbitrio c. per tuas & ibi glos. in ver. præsumendum***

C 2 mendum

mendum hoc tit. & utrobique Pan. & Can. quia postea conditio existens non reperit extremum ad quod possit trahi. Si contrahatur matrimonium sub conditione quæ omnino exitura est, ut si sol cras oriatur, videtur pure contractum, & est matrimonium antequam existat conditio. *glos. in d. c. per tuas in ver. presumendum in fi. l. quod si ea ff. de cond. indeb.* In conditionibus inhonestis & turpibus adjectis desponsationi est distinguendum, Aut sunt contra substantiam matrimonii, † & illis appositis vitiatur matrimonium, *c. fin. hoc tit.* quando uterque consentit conditioni appositæ, *c. aliquando §. si ambo 32. q. 2.* substantia matrimonii consistit in tribus, prole, fide, & sacramento; *c. sicut in fin. c. solet c. aliquando 32. q. 2.* contra prolem est ista conditio, si generationem prolis evites, *c. pudor c. solet & c. seq. 32. q. 2.* contra sacramentum, si & donec inveniam digniorem, *d. c. solet in fin. contra fidem*, si pro quæstu adulterandam te tradideris, *c. sicut crudelis c. conjugio & c. seq. c. non enim in sola 32. q. 1.* sive appositæ fuerint suspensivæ, ut si prolem evitaveris, sive resolutivæ, ut si commiseris adulterium liceat mihi à matrimonio recedere, donec inveniam digniorem & *c. fin. & ibi Pan. num. 2. hoc tit.* Quando autem alter contradixit † tenet matrimonium, si fuit processum ad consummationem ipsius, *c. aliquando vers. si ambo 32. q. 2.* sed etsi tacuit, tenet matrimonium, quia præsumitur contradicere in favorem matrimonii, *arg. d. c. per tuas Pan. in c. si. num. 6. hoc tit. post Innoc.* Aut sunt aliæ inhonestæ † turpes aut impossibiles conditiones & appositæ pro non adjectis haberi debent propter matrimonii favorem, *capit. 7 primo, & c. fin. §. fin. hoc tit.* eadem distinctio servanda est quando matrimonium contrahitur sub certo modo, salva distin-

ctione inter modum & conditionem tractatâ in §. longe magis per *glos. in verb. sed si conditionaliter & ibi Dd. Instit. de legat. nam modus contrarius substantiæ matrimonii vitiatur contractum matrimonii, ut latius prosequitur D. Antoninus in summæ par. 3. cap. 19. §. 5.* Causa & demonstratio † appositæ sponsalibus aut matrimonio sive veræ sive falsæ pro non appositis habentur, & pure intelliguntur contrahi sponsalia aut matrimonium, *arg. l. falsa ff. de cond. & demonstr. §. hinc proxima & §. longe magis Instit. delegat. B. Anton. in summa par. 3. cap. 19. §. 5. vers. cum vero in contractu matrimonii.* De secunda parte tituli tractatur in *Instit. Imper. §. sub conditione & §. conditiones Instit. de verb. oblig. & §. cum quis Instit. de inutil. repub. Gail. obser. 2. lib. 2.*

Qui clerici vel voventes matrimonium contrahere possunt.

Titulus VI.

SVMMARIA.

- 1 Clerici in minoribus constituti licite contrahunt matrimonium & compelluntur ad uxores retinendas.
- 2 Constituti in sacris ordinibus si uxores ducant, compelluntur uxores dimittere & abjurare.
- 3 Quisnam dispense in clericis constitutis in sacris ordinibus contrahentibus matrimonium de facto.
- 4 Papa solus Subdiacono ac ceteris Superioribus potest dare licentiam contrahendi matrimonium.
- 5 Votum solemnitarum per professionem factam alicui de religionibus approbatis impedit & dirimit matrimonium postea contractum ac dissolvit matrimonium prius contractum quando